

Information om sekretess- och tystnadsplikten

Det är viktigt att varje person känner förtroende för den personal man möter när man vänder sig till vården. Förtroendet är viktigt för att varje person ska känna sig trygg och våga prata öppet om de besvär eller symtom personen besväras av. Därför har alla som arbetar inom hälso- och sjukvården tystnadsplikt.

Tystnadsplikt betyder att ingen inom vården får lämna ut uppgifter om en patient utan att denne har godkänt det. Det gäller till exempel uppgifter om den sjukdom patienten har, den behandling den får eller om patientens privata situation.

Uppgifter om en patient ska skyddas

Inom hälso- och sjukvården gäller samma sekretesskydd för alla patienter oavsett om den har rätt att vistas i Sverige eller inte.

Tystnadsplikten gäller all personal som man kan möta i vården. Oavsett om det är inom offentlig eller privat vård och oavsett om det är läkare, sjuksköterskor eller administrativ personal. Tolkar och översättare som arbetar på uppdrag av hälso- och sjukvården har också tystnadsplikt. Tystnadsplikten gäller även dem som arbetar på apotek.

Det är bara de som vårdar patienten som får prata med varandra om dennes hälsotillstånd eller personliga förhållanden. Det betyder till exempel att en läkare bara får diskutera patientens behandling med en kollega enbart om de båda är inblandade i patientens vård.

Den som bryter mot tystnadsplikten kan dömas i domstol, men också bli av med sin legitimation.

Patientjournaler omfattas också av sekretess och de enda som får läsa journalen är personalen som vårdar patienten. Det spelar ingen roll om journalen finns i en dator eller om den är skriven på papper.

Patienten bestämmer själv

Inte heller närstående har rätt att få veta vad som sägs och sker på sjukhuset om patienten inte vill att de ska veta. Alla patienter ska bli tillfrågade av personalen om vem personalen får lämna ut uppgifter till. Då väljer patienten själv vilka de får informera.

Till exempel kan patienten inför en operation tala om för personalen att de får berätta för en närstående hur operationen har gått. Det kan de i så fall göra trots att patienten själv inte har vaknat upp och kan berätta.

Barn har också rätt till tystnadsplikt

Alla som är vårdnadshavare av barn och unga under 18 år har i regel rätt att ta del av sitt barns vård och veta vad som står i journalen. Men barn och unga som är under 18 år kan ibland ha rätt att själva avgöra om vårdpersonalen får lämna ut uppgifter och till vem. Det betyder att vårdnadshavare eller någon annan närstående inte alltid har rätt att få veta vad barnet berättat för vårdpersonal eller vad som står i journalen.

Det finns alltså inte någon särskild åldersgräns för när ett barn får börja bestämma själv. Barnets rätt att bestämma hänger ihop med barnets ålder och mognad.

Om sjukvårdspersonal misstänker att barnet far illa hos sin vårdnadshavare, eller att vårdnadshavaren inte kan skydda barnet, lämnas inte barnets journal ut.

För den som är under 18 och besöker en ungdomsmottagning gäller tystnadsplikten i de allra flesta fall. Personalens sekretess kan brytas om patienten själv ger sitt tillstånd och om dennes hälsa är i fara på något sätt.

Undantag från tystnadsplikten

Även om sekretessen och tystnadsplikten är omfattande kan sekretessen brytas under vissa omständigheter, utan att patienten ger sitt medgivande. Det gäller till exempel i följande situationer:

- En domstol, åklagar-, polis-, kronofogde- eller skattemyndighet vill veta om en viss person vistas på en vårdinrättning.
- Kommunens socialtjänst eller Försäkringskassan behöver uppgifterna för en utredning av ett ärende.
- Transportstyrelsen behöver uppgifterna för att pröva om någon är lämplig att ha körkort, traktorkort eller taxiförarlegitimation.
- En läkare bedömer att en patient är olämplig att ha skjutvapen ska läkaren anmäla det till polisen.
- Uppgifterna behövs för en rättsmedicinsk undersökning.

Om en person misstänks för brott som är så allvarligt att det ger minst ett års fängelse har vårdpersonal rätt att bryta mot tystnadsplikten genom att göra en polisanmälan om brottet och svara på frågor från polis och åklagare. Exempel på sådana brott är mord, våldtäkt och grov misshandel. Det finns också vissa trafikbrott med lägre straffskala till exempel rattfylleri som vårdpersonal har rätt att anmäla.

Särskilda undantag för barn

Tystnadsplikten gäller inte om vårdpersonalen misstänker att ett barn utsätts för ett brott. Det kan handla om att ett barn misshandlas eller utsätts för sexuella övergrepp.

Om vårdpersonalen misstänker att ett barn far illa ska personalen anmäla det till socialtjänsten, som gör en utredning och därefter kanske en polisanmälan. Det gäller också om det pågår en utredning som handlar om att en minderårig behöver skydd. Då är vårdpersonalen är tvungen att lämna ut information som kan vara viktig för utredningen.

Brott mot tystnadsplikten

Även om det finns vissa situationer när vårdpersonal får bryta, eller ska bryta mot tystnadsplikten, är det enbart i undantagsfall. Grundtanken är att tystnadsplikten är till för att skydda patienten.

Om man som patient misstänker att någon i vårdpersonalen har brutit mot tystnadsplikten bör denne höra av sig direkt till vårdgivaren. Denne kan också ta kontakt med Patientnämnden i sitt landsting eller sin region för att få stöd. Polisen har en skyldighet att ta emot anmälningar om brott mot tystnadsplikten. En anmälan kan leda till att den som brutit mot tystnadsplikten blir åtalad och dömd.

[Offentlighets- och sekretesslag \(2009:400\) Svensk författningssamling 2009:2009:400 t.o.m. SFS 2018:1400 - Riksdagen](#)

[Tystnadsplikt och sekretess - 1177 Vårdguiden - sjukdomar, undersökningar, hitta vård, e-tjänster](#)

All information är hämtad från www.1177.se